

Van een ontroerde pater en adellijke kanunnikessen

Je zou kunnen denken dat dit de titel is van een detectiveverhaal van Agatha Christie of Ellery Queen, maar neen, het is het verhaal over een reis naar Tungelroy in Nederlands Limburg. En voor wie het niet weet, zoals Lena zegt: "Effata is een raar volkje". Een volkje dat op zondag 11 december 2005 om 7.30 uur 's morgens klaar staat om te vertrekken naar Tungelroy, een groot dorp in Nederlands Limburg, ergens in de buurt van Weert, op enkele kilometer van de grens. Daar neemt Pater Herman Bergsma, CSsR, een medebroeder van Guido, afscheid van zijn H. Barbaraparochie en hij biedt - met het akkoord van Effata uiteraard - aan zijn parochie een viering met het Effatakoor als afscheidsgeschenk aan.

Het is vroeg en het is ver, maar Chrisje heeft alles goed georganiseerd. De meesten gaan mee met de bus, enkelen volgen met de auto omdat ze 's namiddags moeten werken. Guido komt van ergens in Wallonië waar hij rondtoert met de Damiaanactie tot 14 december.

Wij worden vriendelijk ontvangen in het parochiehuis door de kaboutertjes met koffie en koffiekoek en door een glunderende pater in het stemmige kerkje.

Als de viering begint, na het lied 'Wij komen biddend voor U staan', wil Pater Bergsma zijn geschenk wat toelichten. Hij heeft Effata de eerste maal leren kennen via een TV-mis en heeft zich dan de vraag: "Wat is dat voor een koor dat tracht in de harten van de mensen te komen?" gesteld. Een tweede maal was hij gegrepen door ontroering bij de verrijzenisviering voor Walter Corneillie waar het Effatakoor grensoverschrijdend was tussen leven en dood.

Nu overschrijden we weer een grens, letterlijk dan, tussen Nederland en Vlaanderen, als geschenk. Na het 'Lied aan het licht' volgt de eerste lezing uit Jesaja 61, waar het Magnificat prachtig bij aansluit. De tweede lezing uit Johannes vertelt over Johannes de Doper, die wijst op de komst van Jezus en dat woord is niet te zwaar, niet te hoog: wij kunnen het volbrengen.

Guido houdt de homilie: "Als mensen spreken over politiek komt er iemand die zegt: "Maak je niet druk, politici zijn allemaal gelijk". Als mensen spreken over Amerika en de oorlog in Irak, komt er iemand die zegt: "Als het geen oorlog is in Irak, is het toch ergens anders oorlog!". Als mensen spreken over economie, over vrijheid en verdrukking, dan komt er iemand die zegt: "Er zullen altijd armen zijn, als je voor een dubbeltje geboren zijt, wordt je nooit een kwartje". Zijn dat de vredebestichters? Zij hebben geen letter begrepen van het Evangelie en van Jesaja: dompel je in water en je wordt een nieuwe mens. Denk er dus aan: met Kerstmis begint er een genadejaar, doe er dus iets aan: schilder wat nodig geschilderd moet worden, ga in een koor, maak het goed met wie het niet meer zo goed ging, maak er zelf een genadejaar van".

In de voorbeden bidden we voor de zieken en de overledenen, ook voor die van Effata: 'Groter dan ons hart'. En dan is er de collecte...

We zingen het nieuwe tafelgebed: 'Daar waar vriendschap is'. Het gaat al heel wat vlotter, alleen is er ergens nog altijd iemand, die steeds een nootje te vroeg begint, maar dat komt ook wel goed.

We wensen elkaar vrede, we zingen 'Joy to the world' en 'Heer van hierboven' en krijgen de zegen. Is dit geen 'Happy day'?

Een diep ontroerde Pater Bergsma dankt voor de viering en het koor. Hij heeft zijn geschenk aan zijn parochie kunnen aanbieden, maar in feite heeft hij een even groot geschenk gekregen: een koor dat speciaal voor hem en omwille van zijn vriendschap met Guido, naar hem is toegekomen, grensverleggend zoals hijzelf heeft gezegd. Nu kan hij naar zijn nieuwe opdracht in Nijmegen, zorgen als leider voor zijn hoogbejaarde broeders. Hij kent de job, zegt hij, want hij heeft 10 jaar als herder gestaan in ziekenhuizen in De Haag. En nodigt ons onmiddellijk uit voor een bezoek aan Nijmegen, slim is hij wel!

Pater Bergsma en de kaboutertjes hebben gezorgd voor verse broodjes met ham en kaas. Er zijn er ook broodjes met rozijnen met salami en er is lekkere, hete groentesoep of champignonsoep. De kinderen van Karen, Dirk en Ludwin leven zich uit op het toneel, vóór en achter de gordijnen, voor éénmaal mag dat!

Afscheid van Tungelroy, van de kaboutertjes, van Pater Bergsma: we zijn nu allemáál een beetje ontroerd.

We rijden verder naar Thorn, het witte stadje, waar twee gidsen ons opwachten voor een rondleiding. We zijn wat te vroeg en gaan in restaurant Crasborn eerst een koffie drinken. Els stelt wel

vast dat een Limburgse pannenkoek met stroop iets helemaal anders is dan onze flensjes met stroop.

Twee gidsen: dat wil zeggen de groep in twee delen: bokken en geiten. Dat klinkt wat beledigend, maar het verwijst maar naar de realiteit van Thorn, waar twee groepen van muziekverenigingen van oudsher tegenover elkaar staan. Onze gids is Mariët Raats, die ons het verhaal doet van het ontstaan van Thorn. Over de heilige graaf Ansfried van het hof van Otto III, die samen met zijn vrouw Hilsondis een benedictinessenabdij in Thorn sticht. Dat klooster ontwikkelt zich tot een wereldlijk stift voor adellijke dames - ze moesten hun afstamming over 16 kwartieren bewijzen - onder het toezicht van de graven van Horne. Op het hoogtepunt van de geschiedenis van het stift wonen er twintig kanunnikessen. Oorspronkelijk was de kerk in Romaanse stijl waarvan enkel nog de westbouw of narthex overschiet, later werd het geheel in Maasgotiek herbouwd en uitgebreid met de nodige kloostergebouwen. In de Franse tijd werden de abdijgebouwen rond de kerk gesloopt en in 1872 werd de neogotische toren gebouwd op het oude westwerk. Rond 1780 werd de kerk binnenin in een soort boudoirstijl heringericht. Stel je daar de kanunnikessen voor, met wijde hoepelrokken, voor een muziekopvoering (want Thorn is bekend voor pauken en andere muziekinstrumenten), terwijl de heren hun keuze kwamen doen... We bezoeken de crypte en bewonderen de kerkschat en de relikwie van Sint-Benedictus.

Als slot bezoeken we het dameskoor, de kapittelzaal en de archiefkamer.

Die rondleiding doorspekt onze gids met kruidige details. Een bloemlezing? Wie niet waagt, blijft maagd. In Thorn huldigde men de filosofie van het achterdeurtje: het was te smal om er een ton wijn door te smokkelen. Het kunstwerk 'Ode aan de muziek' is iets te enthousiast met zijn drie fluiten. De witte kleur van de huizen van Thorn staat symbool voor de maagdelijkheid van de kanunnikessen, maar later heeft men recuperatiemateriaal gebruikt. Eerst ben je mobiel in een serviceflat en dan kom je bij de immobiëlen. Zo'n ventje hoeft niet te groot te zijn voor onder de rokken. Er zijn drie soorten Limburgers: de Haspengouwers, stijf van het geld, de Kempenaars, stijf van het werk en de Maaslanders: stijfkoppen (is dat juist, Miet?). Het is nooit wat het is, het is wat het lijkt. Je doet als hoogadellijke dame niet de boulevard, neen, je wandelt in de wijngaard des Heren. Zet het maar op de blauwe steen (arduino) om af te koelen. 'Het loodje leggen' komt van het gebruik brood te geven in ruil voor een loden penning die men kreeg als men een begrafenisstoet volgde. Bonbons blijven aan uw heupen hangen, woorden aan uw ziel.

De andere groep krijgt van hun gids een meer gedetailleerde uitleg over het kerkmeubilair en de maquette van de vroegere abdijgebouwen in het dameskoor. Er is zelfs een diaklankbeeld te zien met meer informatie over het stift, de abdijskerk en de geschiedenis van Thorn. De volgende maal kunnen we dus van gids wisselen, dan kan Tom ook eens lachen!

Terug naar restaurant Crasborn, waar een duidelijk overspannen en weinig vriendelijke gast'heer' ons in een onvoldoend verwarmde zaal ontvangt. Het kunnen niet allemaal rozen zijn! Maar de vlaai smaakt prima en de koffie is warm en uiteindelijk krijgt iedereen zijn bestelling. Ignace probeert ook eens het verschil tussen pannenkoek en flensje en Noach is zeer tevreden met zijn broodje met cola. Als betaling laten we zo wat al ons kleingeld achter.

Een vlotte terugreis brengt ons om 19.25 uur behouden terug thuis. Wat mij betreft: op tijd om naar 'Flikken' te kijken.

Wouter, 12 december 2005